

“รู้ไม่ใช่เพื่อยินดียินร้าย”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ (เย็น)

ทำไมพระพุทธเจ้าจึงสอนให้พิจารณามรณานุสสติ เคยพิจารณาไหม ทำไมพระพุทธเจ้าจึงสอนให้พิจารณามรณานุสสติ หรืออภินิหารปัจเจกชน เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้ เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้ เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ อันนี้ใช้คำว่า เรานี้หมายถึงร่างกายคือธาตุ ต้องแก่ต้องเจ็บต้องตาย จริงๆแล้วธาตุนี้ก็ไม่ใช่ของเรา เป็นแค่อาศัยเขาอยู่เฉยๆ ทำไมท่านต้องให้พิจารณาตรงนี้ เคยพิจารณาไหม ถ้าคนพิจารณาถึงจุดนี้บ่อยๆ คนนั้นจะได้ธรรมะ เพราะการพิจารณาถึงความแก่ความเจ็บความตาย จะให้เห็นว่า ชีวิตร่างกายนี้มันไม่เที่ยง มันเกิดขึ้นแล้วก็ต้องแก่ต้องเจ็บต้องตายในที่สุด เมื่อมันไม่เที่ยงมันคงอยู่ไม่ได้ ต้องแก่แล้วก็ต้องเจ็บแล้วต้องตายไปในที่สุด นั่นนะ ของที่มันคงอยู่ไม่ได้ มันก็เอาไม่ได้นั่นเอง ถึงที่สุดมันแล้ว ความตายนั้นนะ แม้แต่ร่างกายนี้ก็สลายไปหมด ทรัพย์สมบัติข้าวของทุกอย่าง เอาไปไม่ได้ทั้งลงปลฐพี สิ่งทั้งหลายไม่ว่าความพูดความคิดความอะไร จริงๆแล้วมันเกิดดับอยู่ทุกขณะ คำพูดความคิดความเห็นมันเกิดออกมาแล้วมันก็ดับไป มันเกิดดับทุกขณะ แต่มันของละเอียดของที่รวดเร็ว ของที่ต้องใช้สติระลึกรู้ ใช้สมาธิตั้งมั่น ใช้ปัญญาพิจารณามันจึงจะเห็นที่นี้ผู้คือปัญญาณะ ผู้ที่สติสมาธิปัญญาอ่อน ก็ไม่สามารถจะเห็นได้ในเรื่องของนามธรรม ท่านจึงแสดงเรื่องของรูปธรรมก่อน ให้เห็นว่า เมื่อตายแล้วทุกอย่างเอาไปไม่ได้ ที่คิด ที่พูดอยู่ที่ทำอยู่ทุกอย่าง มันเอาไปไม่ได้เลยมันทั้งหมด ในเมื่อมันทั้งหมดมันเป็นความจริงอันหนึ่งที่เป็นคติเตือนสติเรา ว่าทุกสิ่งทุกอย่างเอาไปไม่ได้ เมื่อเอาไปไม่ได้ ปัจจุบันที่มันตั้งอยู่นั้นเราทำไปเพื่ออะไร ปัจจุบันที่ตั้งอยู่นั้นเราทำไปเพื่ออะไร ในเมื่อมันเอาไปไม่ได้ ก็เพื่ออาศัยมันอยู่ ธาตุขันธ์มันยังอยู่ก็ต้องอาศัยมัน เมื่ออาศัยมันอยู่ท่านก็สอนอีก ให้ทำเป็นสัมมาอาชีพ สัมมากรรมันตะ การงานชอบอาชีพชอบ การพูดก็ให้เป็นสัมมาวาจา พูดชอบ พูดที่เป็นประโยชน์ การคิดก็ให้เป็นสัมมาสังกัปปะ การเห็นก็ให้เป็นสัมมาทิฐิ เมื่อเรารู้แล้วเห็นแล้ว ว่ามันเอาไปไม่ได้สักอย่าง ทำเพื่ออาศัยไม่ใช่ทำเพื่อของกูตัวกู เมื่อไม่ใช่ทำเพื่อของกูตัวกู การกระทำนั้นจึงทำเพื่อ

ประโยชน์นั่นเอง ทำงานเพื่องาน ทำทุกอย่างไปตามเหตุปัจจัยแห่งความเจริญนั่นเอง
ทำเพื่อประโยชน์นั่นเอง เหตุนั้นเคยแนะนำไว้ รู้ไม่ใช่เพื่อยินดียินดีร้าย รู้ให้รู้เหตุปัจจัย
ของสิ่งนั้น เพื่อจะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อเหตุปัจจัยสภาวะธรรมขณะนั้นนั่นเอง อันนี้เป็น
การเห็นทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่คิดไม่ยึดในสิ่งใดทั้งปวง มีแต่ทำประโยชน์อย่างเดียว เป็น
การกระทำด้วยสติปัญญาล้วนๆนั่นเอง จึงตรงกับพุทธพจน์ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้สอน
ไว้ ที่นำมาอ่านให้ฟัง เหตุแห่งวาท คือการคำพูด ความเห็น การทะเลาะเบาะแว้งกัน
ทั้งยินดียินดีร้ายเกิดเพราะ การพูดนั้นตรงต่อกาลเวลาหรือไม่ การพูดนั้นเป็นคำจริง หรือ
คำเท็จ การพูดนั้นเป็นคำหยาบหรือเป็นปียวาทา การพูดนั้นเป็นคำสมานฉันท์หรือให้
เขาแตกแยก การพูดนั้นเป็นประโยชน์หรือมิใช่ประโยชน์ เหตุนั้นการพูดนั้นนะ ไม่ว่า
ดีหรือไม่ดี สมควรหรือไม่สมควร เราผู้ฟังต้องไม่มีจิตอันแปรปรวนนะ ไม่มีวาทาชั่ว
ออกมา มีแต่เมตตาต่อผู้พูด และเมตตาต่อจิตทุกดวงเป็นอัมปมัญญาเมตตา แล้วพูดทำ
แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ นี้ก็ตรงกับที่อาตมาได้สรุปให้ฟัง แต่ทุกคนละแบบ เรื่องรูปรส
กลิ่นเสียงสัมผัสธรรมารมณ์ กระทบตาทูมูกลิ้นกายใจ เกิดความรู้เกิดขึ้นวิญญาณเกิด
รู้มันไม่ใช่เพื่อยินดียินดีร้าย เมื่อเรามีสติสัมปชัญญะเตือนตนเองบ่อยๆ ว่ารู้ไม่ใช่เพื่อยินดี
ยินดีร้าย มันจึงตรงกับการทำจิตไม่ให้แปรปรวนนะ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าสอนนั่นเอง รู้
นั้นไม่ใช่เพื่อยินดียินดีร้าย เพราะอะไร เพราะธรรมชาติของคนที่มีอวิชชา มีอาสวะกิเลส
อยู่ มีความหลงยึดมั่นถือมั่นในขั้น ๕ ว่าเป็นของเรา ว่าเป็นเรา ว่าเป็นตัวตนของเรา
เวลากระทบเกิดความรู้ขึ้น สิ่งใดที่เห็นว่าดีก็ยินดีเป็นโลกะ สิ่งใดที่เห็นว่าไม่ดีก็ยินดี
อยากผลักไสอยากทำลายเป็นโทสะ การรู้ไม่จริงในทั้งสองสิ่งนั้นเป็นโมหะนั้นเอง เหตุ
นั้นนิสัยขมราวาสความเคยชินจะก่อเกิดเมื่อเวลารูปกระทบตา เสียงกระทบหู กลิ่นกระทบ
จมูก รสกระทบลิ้น เย็นร้อนอ่อนแข็งกระทบกาย แม้แต่ธรรมารมณ์กระทบใจ เมื่อเห็น
ว่าสิ่งใดดีก็จะยินดี สิ่งใดร้ายไม่ดีก็จะยินดีร้าย แล้วจิตนั้นก็จะโน้มเข้าไปสู่ความยินดี
ยินดีร้าย จิตนั้นที่โน้มไปสู่ความยินดียินดีร้ายจึงเกิดโลกะโทสะจิตเกิดขึ้น จิตนั้นจึง
แปรปรวนไม่ตั้งมั่นเป็นปกติ การที่เราตั้งมั่นเตือนสติตัวเองนั้น รู้มันไม่ใช่เพื่อยินดี
ยินดีร้าย จึงเป็นการสอนที่ตรงต่อสัจธรรม เพราะยินดียินดีร้ายเกิดจากอวิชชาโมหะนั้นเอง
ซึ่งมันไม่จำเป็นต้องมี มันเป็นส่วนเกิน เป็นส่วนที่เกินไม่ใช่ส่วนที่เป็นปกติ เป็นส่วนที่
เกินเหมือนน้ำ เป็นส่วนที่เป็นตะกอนและสิ่งสกปรกเข้าไปในน้ำ จึงทำให้น้ำนั้นขุ่นนะ
เราต้องแยกกลั่นน้ำสะอาดออกจากตะกอนนั้น เหตุนั้นน้ำนั้นไม่จำเป็นต้องมีตะกอนเขา

ที่อยู่ของเขาได้ น้ำนั้นไม่จำเป็นต้องมีตะกอน น้ำนั้นก็อยู่ในสภาพของเขาได้ ตะกอนนั้นเป็นส่วนเกินของน้ำต่างหาก ทำให้น้ำนั้นขุ่นนะ ฉะนั้นฉันนั้น การรู้ขึ้นมาก็ไม่ใช้เพื่อยินดียินดีร้าย ความยินดียินดีร้ายคือความหลงนั่นเอง เป็นส่วนเกินต่อความรู้ที่นั่นนั่นเอง แต่เนื่องจากเรายู่กับมัน เคยยินดียินดีร้ายกับมัน ก็เลยหลงสำคัญผิดเป็นอุปาทานยึดมั่นถือมั่นขึ้นมา ว่ารู้ที่ดีก็ยินดี รู้ที่ไม่ดีโดยสมมตินั้นก็ยินดีร้าย เลยก่อเกิดเป็นโลภะโทสะตลอดโมหะตลอด หมุนไปไม่มีที่จบ เกิดไม่รู้ที่รอบๆ เหตุนี้ผู้มีปัญญาพึงเจริญสติให้ตั้งมั่น สมาธิให้ตั้งมั่น ปัญญาให้ตั้งมั่น เวลารูปกระทบตา เสียงกระทบหู กลิ่นกระทบจมูก รสกระทบลิ้น เย็นร้อนอ่อนแข็งกระทบกาย แม้แต่ธรรมารมณ์กระทบใจ ให้จิตนั้นไม่แปรปรวน ไม่ยินดียินดีร้ายต่อสภาวะธรรมทั้งหลาย แล้วให้รู้ว่า เรารู้เพื่อให้รู้ เหตุปัจจัย ที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมต่อสภาวะธรรมปัจจุบันนั้นอย่างไรนั่นเอง หัดพิจารณาให้มาก หัดใช้ปัญญาให้มาก หัดทำสิ่งที่ประโยชน์ สิ่งใดเป็นโทษอย่ากระทำ สิ่งใดที่เห็นว่าเป็นโทษอย่ากระทำ แม้แต่การพูดจาน้อยหนึ่งนิดหนึ่ง เมื่อเป็นโทษก็อย่าพูด ไม่นั้นจะเป็นช่องทางให้อวิชชาไต่อกงเขยออกดอกออกผลนั่นเอง เป็นการให้อาหารต่ออวิชชานั้นเอง นั้นเราต้องตั้งสติมุ่งต่อประโยชน์แม้แต่การพูดจา เราต้องย้อนมาคิดเรา ว่าเราพูดไปแล้วมันผิดพลาดไหม มันผิดพลาดต้องเปลี่ยนวิธีการพูด ไม่นั้นนิสัยที่เคยพูด เคยคิด เคยเห็น เคยทำแบบไหน มันก็จะคิด ก็จะเห็น ก็จะพูด ก็จะกระทำแบบเดิมๆ ซึ่งอวิชชามันแอบแฝงก็ไม่มีทางเห็นมัน เพราะไม่มีเครื่องกลั่นกรอง วินิจฉัยวิจยมัน เพราะไม่มีหลักในการตั้งตนไว้ชอบ เหตุนี้ความรู้ความเห็นในโลกนี้เป็นสิ่งสมมติหมด ผู้ใดไม่ใช้สติปัญญาวินิจฉัยวิจยมัน ย่อมหลงอยู่ในสมมติโลกนั้นทั้งหมดนั่นเอง ผู้มีปัญญาจึงเป็นผู้ที่ทำประโยชน์ ทั้งประโยชน์ภายนอก ประโยชน์ตน ประโยชน์ท่าน ด้วยสติปัญญาอันผ่องแผ้วอันสูงสุดนั่นเอง จึงเป็นผู้ที่มีประโยชน์ต่อทุกสถานที่ที่ไป ทั้งต่อตนเองทั้งต่อผู้อื่น จึงตรงกับพุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ พระผู้มีพระภาคเจ้าสุคโต คือผู้ไปแล้วด้วยดี ดีต่อทุกๆ ส่วน ดีทั้งต่อตัวเองดีทั้งต่อผู้อื่น เพราะการคิดการพูดการกระทำทุกอย่าง ประกอบด้วยสติปัญญาเพื่อประโยชน์ตลอด ไม่มีโทษ ไม่มีโลก ไม่มีโกรธ ไม่มีหลงนั่นเอง ก็ขอแนะนำแต่เพียงเท่านี้ เอ้าปิดซะ.